

Η Ελαιοκαλλιέργεια εκτός της Μεσογειακής Λεκάνης

*Γράφει ο
Γιώργος Κωστελένος**

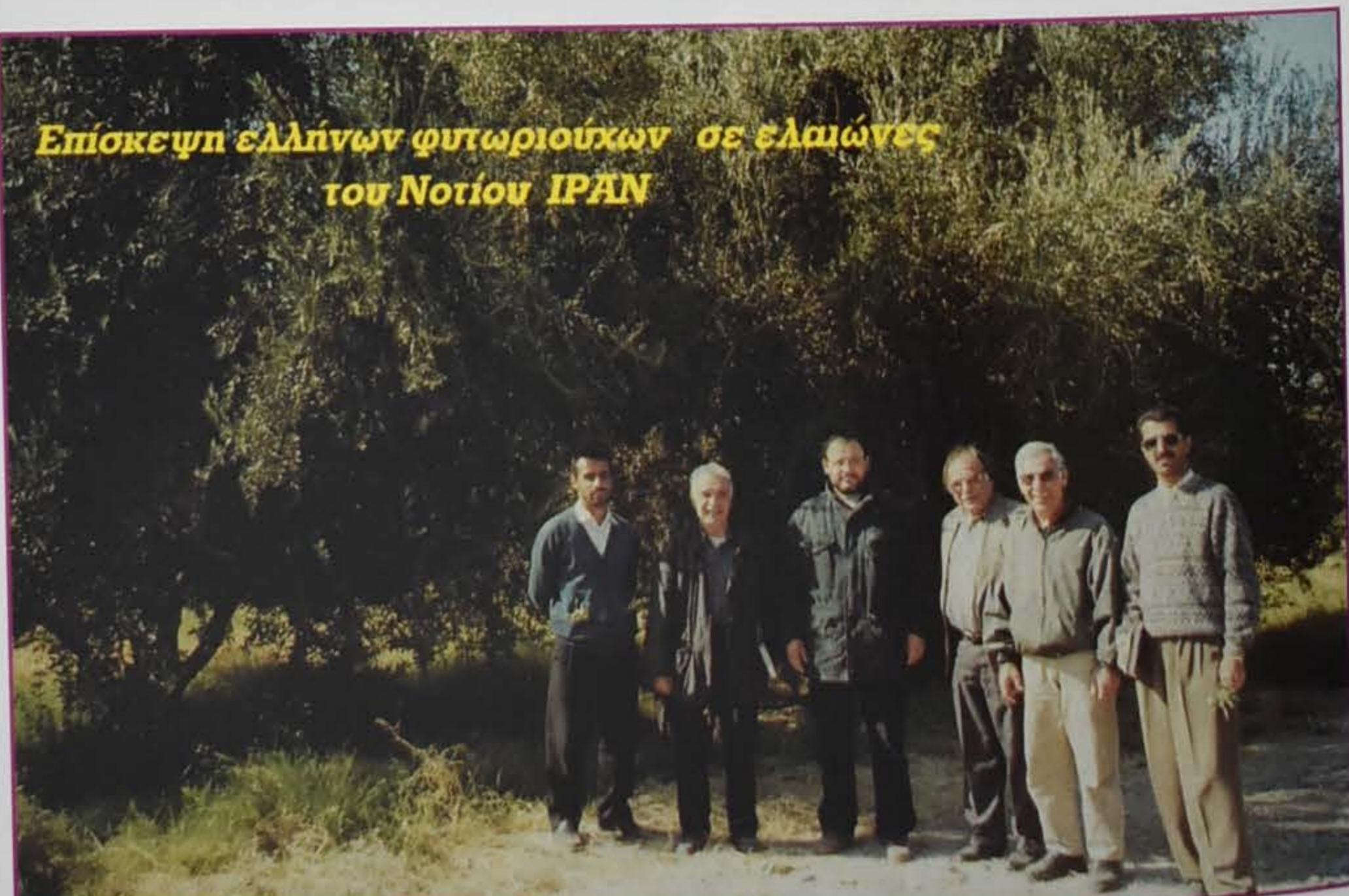
Τα τελευταία χρόνια με αφορμή την εξαπλωση της ελαιοκαλλιέργειας στην Ελλάδα, έχει αναπτυχθεί έντονος προβληματισμός κυρίως μεταξύ των παραγωγών, για πιθανό κρεμό διάθεσης του λαδιού και πτώση των τιμών, με συνέπεια τη μείωση του εισοδήματός τους. Από τα υπάρχοντα στοιχεία εγκαταστασης ελαιώνων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προκύπτει ότι απ' όλες τις ελαιοκομικές χώρες (Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα, Γαλλία και Πορτογαλία), η Ελλάδα παρουσίασε αναλογικά την μικρότερη αύξηση φύτευσης ελαιοδένδρων.

Έτσι, συγκριτικά η θέση της Ελλάδας, παρ' όλες τις νέες φυτεύσεις ελαιόνδρων, μάλλον εξασθένησε στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρά ενισχύθηκε. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος όμως για την μείωση των τιμών, δεν προέρχεται τόσο από την αύξηση της παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή ακόμα και των χωρών της Μεσογειακής λεκάνης, όσο από το γεγονός ότι όλο και περισσότερες χώρες εκτός της Μεσογειακής λεκάνης φυτεύουν ελιές

και επενδύουν στην ελαιοκαλλιέργεια.

Κάποιες από τις χώρες αυτές, έχουν ξεκινήσει πριν από πολλά χρόνια (π.χ. Αργεντινή, ΗΠΑ), να καλλιεργούν ελιές, ενώ άλλες έδειξαν έντονο ενδιαφέρον μόλις πρόσφατα (π.χ. Νέα Ζηλανδία, Κίνα κ.α.). Κοινό χαρακτηριστικό γνώρισμα που έχουν μεταξύ τους, είναι ότι αναπύσσουν εντατικά τη συγκεκριμένη καλλιέργεια σε μεγάλες εκτάσεις και επενδύουν συ-

Επίσκεψη ελλήνων φυτωριούχων σε ελαιώνες του Νοτίου IPAN

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΕΚΤΟΣ
ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΛΕΚΑΝΗΣ

ΗΠΕΙΡΟΣ	ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	ΝΕΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΝΑ ΦΥΤΕΥΟΥΝ	ΜΟΝΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΑ
ΑΣΙΑ	IPAN		Σ. ΑΡΑΒΙΑ	ΙΝΔΙΑ
	ΙΡΑΚ		ΚΙΝΑ	ΙΑΠΩΝΙΑ
				ΚΟΡΕΑ
				ΠΑΚΙΣΤΑΝ
ΟΚΕΑΝΙΑ		ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	N. ΖΗΛΑΝΔΙΑ	
ΒΟΡΕΙΟΣ & ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	H.P.A.	ΜΕΞΙΚΟ		
ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ	ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	ΠΕΡΟΥ	ΒΡΑΖΙΛΙΑ	
ΑΦΡΙΚΗ	ΧΙΛΗ	ΟΥΡΑΓΟΥΑΗ		
		ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ		

στηματικά σε τεχνολογία (ΠΙΝΑΚΑΣ Ι). Στη συνέχεια παρουσιάζεται μια σύντομη ανασκόπηση-αναφορά της ελαιοκαλλιέργειας σε ορισμένες από τις χώρες αυτές.

IPAN

Η ελιά καλλιεργείται στο IPAN από αρχαιοτάτων χρόνων. Παραδοσιακές περιοχές ελαιοκαλλιέργειας θεωρούνται αυτές που βρίσκονται στο βόρειο γεωγραφικό της τμήμα, το οποίο

είναι σε επαφή με την Κασπία θαλάσσα και έχει επαρκείς βροχοπτώσεις (GORGAN, ROUDBAR, TAROM) ή υπάρχει δυνατότητα άρδευσης. Τελευταία καταβάλλονται προσπάθειες για επέκταση της ελαιοκαλλιέργειας σε όλο το IPAN και κυρίως σε περιοχές όπου μπορεί να εξασφαλιστεί η άρδευσή της. Σήμερα, καλλιεργούνται συνολικά 75.000 στρέμματα με περίπου 1.800.000 ελαιόδενδρα.

Έχει δικές της ποικιλίες (ROGANI,

ZARD, MARI, DESFULI, SENGEH κ.α.), με καλή προσαρμοστικότητα στις ντόπιες κλιματολογικές συνθήκες. Διαθέτει αρκετή εμπειρία στον πολλαπλασιασμό της ελιάς κυρίως με μοσχεύματα ξηρού και μαλακού ξύλου (φυλλοφόρα), ενώ ο εμβολιασμός σε εμπορική κλίμακα δεν εφαρμόζεται καθόλου. Υπάρχουν αρκετά σύγχρονα ριζωτήρια, τα οποία όμως αντιμετωπίζουν προβλήματα στην ανάπτυξη των δενδρυλλίων.

Βασικότερα προβλήματα στην εξάπλωση της ελαιοκαλλιέργειας στη χώρα αυτή, μπορούν να θεωρηθούν:

α) Η έλλειψη εμπειρίας στις καλλιεργητικές φροντίδες (κλαδέματα, λιπάνσεις κ.τ.λ.) με αποτέλεσμα τις πολύ χαμπλές αποδόσεις.

β) Οι ανεπαρκείς υδάτινοι πόροι.

Επειδή όλοι σχεδόν οι σύγχρονοι εντατικής μορφής ελαιώνες στο IPAN είναι άρδευόμενοι, άρχισαν ήδη να εμφανίζονται τα πρώτα προβλήματα από Βερτισίλλιο, γεγονός που στο μέλλον θα μπορούσε να υπονομεύσει όλες τις προσπάθειες καλλιέργειας της ελιάς.

Αντίθετα, επειδή στο IPAN δεν υπάρ-

Ελαιόδενδρα στο IPAN

χει δάκος, π. χώρα έχει μεγάλες δυνατότητες παραγωγής βρώσιμων ελιών και βιολογικού-οικολογικού λαδιού. Σε συνδιασμό δε με την ύπαρξη φθηνών εργατικών χεριών, εκτιμάται ότι θα μπορούσε να γίνει σοβαρή ελαιοπαραγωγός χώρα, όπως είναι π.χ. η Τυνησία.

Σύμφωνα με αξιόπιστες πληροφορίες, πρόθεσή τους είναι να επεκτείνουν την ελαιοκαλλιέργεια σε περισσότερα, από 100.000.000 δένδρα. Εκτάσεις για ένα τέτοιο εγχείρημα σίγουρα υπάρχουν, όμως η εφαρμογή και η επιτυχία του, εξαρτάται από τους διαθέσιμους υδάτινους πόρους, καθώς και από το τεχνολογικό-τεχνικό επίπεδο καλλιέργειας.

H.P.A.

Οι Η.Π.Α. είναι από τις πρώτες χώρες εκτός της Μεσογειακής λεκάνης που καλλιέργησαν ελιές. Υπάρχουν στοιχεία για την ελαιοκαλλιέργεια, ότι στην Καλιφόρνια ξεκίνησε από τα τέλη του 1700 αρχές του 1800.

Σήμερα, καλλιεργούνται συνολικά 150.000 στρέμματα στην Καλιφόρνια (SACRAMENTO και S. JOAQUIN) και πολύ λιγότερα στην Αριζόνα, κυρίως όμως για την παραγωγή βρώσιμων ελιών. Οι πο διαδεδομένες ποικιλίες βρώσιμων ελιάς, είναι οι: MISSION, SEVILLANA,

ASCOLANA, MANTANISSA και BARUNI. Τελευταία και μετά από πολύχρονη έρευνα του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΗΣ ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑΣ (U.C.), δόθηκαν στην παραγωγή και νέες ποικιλίες βρώσιμης ελιάς, όπως π.χ. οι UCBA6, UC6A7, UC22A11, κ.α.

Η πικνότητα φύτευσης, κατά την παραδοσιακή καλλιέργεια στην Καλιφόρνια, ανέρχεται περίπου στα 10-12 δένδρα το στρέμμα, ενώ στις πο σύγχρονες εντατικής μορφής εκμεταλλεύσεις, στα 25-30 δένδρα το στρέμμα.

Η ελαιοκαλλιέργεια τις τελευταίες δεκαετίες δύναται να θεωρηθεί ως στάσιμη, διότι δεν επεκτείνεται, κυρίως λόγω οικονομικότητας των εκμεταλλεύσεων, παρά λόγω έλλειψης εκτάσεων και υδάτινων πόρων. Σημειώνεται, ότι όλοι οι ελαιώνες στις ΗΠΑ είναι αρδευόμενοι.

Όπως φαίνεται, δεν πρόκειται να γίνει μεγάλη ελαιοπαραγωγός χώρα - μάλλον δεν το επιδιώκει - αλλά επειδή διαθέτει υψηλότατου βαθμού τεχνολογία, εφαρμόζει σύγχρονα ερευνητικά προγράμματα και αναπύσσει νέες ποικιλίες, δύναται να επηρεάσει σημαντικά τα παγκόσμια ελαιοκομικά δρώμενα.

KINA

Η Κίνα βρίσκεται γεωγραφικά στην Ανατολική Ασία, βρέχεται από τον Ειρηνικό ωκεανό και το κλίμα της χαρακτηρίζεται ως μουσανικό. Τον χειμώνα επικρατούν ξηροί βόρειοι άνεμοι προερχόμενοι από την Μογγολία και τη Σιβηρία με αποτέλεσμα το κλίμα να είναι ψυχρό και ξηρό, ενώ το καλοκαίρι πνέουν άνεμοι προερχόμενοι από τον Ειρηνικό ωκεανό που φέρουν βροχές. Οι βροχές μειώνονται προοδευτικά από τα νότια ανατολικά πρός τα βόρεια δυτικά μέχρι που το κλίμα γίνεται ερημικό (έρημος Γκόμπι).

Λόγω της μεγάλης έκτασης της χώρας υπάρχουν σχεδόν όλα τα μικροκλίματα για όλες τις καλλιέργειες.

Από πολλά χρόνια λοιπόν οι κινέζοι έδειξαν ενδιαφέρον για την ελιά και ξεκίνησαν να φυτεύουν και να πειραματίζονται σε διάφορες περιοχές με ελαιοκαλλιέργεια. Στοιχεία πρός μελέτη όλων αυτών των πειραματισμών είναι οι ελάχιστες και μέγιστες θερμοκρασίες, οι βροχοπτώσεις, οι εντάσεις πλιακής ακτινοβολίας και φυσικά τα εδάφη και οι ατμοσφαιρικές υγρασίες της κάθε περιοχής. Τελικά σαν ελπιδοφόρες θεωρήθηκαν οι περιοχές Wudu, Rinhuan, Xichang, Guangyuan, Badong, Yougsheng κ.α που χαρακτηρίζονται από:

- Μέση ετήσια ατμοσφαιρική υγρασία μικρότερη από 70%.
- Ετήσιες βροχοπτώσεις μεταξύ 475 και 1100 mm.
- Ετήσιο άθροισμα ωρών πλιοφάνειας από 1.910 έως 2.430 ώρες.
- Υψόμετρα που κυμαίνονται από 800 έως 1800 μέτρα.

Όλες αυτές οι περιοχές βρίσκονται στα κεντρικά και νότια της Κίνας και είναι πολύ μακριά από την θάλασσα. Βασική διαφορά του κλίματος των περιοχών αυτών σε σχέση με το μεσογειακό κλίμα είναι ότι το μέγιστο των βροχοπτώσεων συμπίπτει με την θερινή περίοδο (Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο). Έτσι τα ελαιόδενδρα παρουσιάζουν μεγαλύτερους ρυθμούς ανάπτυξης το καλοκαίρι από ότι την άνοιξη και το φθινόπωρο και γενικά γίνονται μεγαλύτερα, καρποφορούν περισσότερο και οι καρποί έχουν υψηλότερη περιεκτικότητα σε λάδι.

Επειδή στην Κίνα δεν υπάρχουν γνήσιες ποικιλίες ελιάς οι Κινέζοι αρχικά εισήγαγαν ποικιλίες ελιάς από διάφορες χώρες της Μεσογείου (Frantoio, Kaijiniot, Barnea κ.α.) ενώ ταυτόχρονα ξεκίνησαν προγράμματα διασταύρωσης για τη δημιουργία κινέζικων ποικιλιών όπως π.χ. η «Chenggu 22».

Στην Κίνα υπάρχουν οι προϋποθέσεις να αναπτυχθεί η ελαιοκαλλιέργεια, καθώς και η βούληση από πλευράς του κράτους, μιας και η ελαιοκαλ-

λιέργεια σχετίζεται με την διατροφή του ανθρώπου.

Τους ενδιαφέρει περισσότερο η παραγωγή ελαιολάδου και λιγότερο οι βρώσιμες ελιές. Θα απατηθούν όμως αρκετά χρόνια ακόμα μέχρι να περάσει η ελαιοκαλλιέργεια από το πειραματικό στάδιο στην παραγωγή.

Θετικό στοιχείο προς το παρόν για όλες τις μεσογειακές χώρες είναι ότι χρόνο με το χρόνο αυξάνεται από την Κίνα η ζήτηση ελαιοκομικών προϊόντων, χωρίς να έχει η ίδια η χώρα την δυνατότητα να καλύψει την ζήτηση αυτή.

3
Ανεποφράκτες για την προστασία των ελαιοδένδρων στην ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

Η Αργεντινή είναι η σημαντικότερη ελαιοπαραγωγός χώρα της Αμερικής, με περίπου 576.000 στρέμματα καλλιεργούμενης έκτασης, εκ των οποίων τα 280.000 στρέμματα είναι σε πλήρη παραγωγή. Το 57% των δένδρων προορίζεται για την παραγωγή λαδιού, ενώ το υπόλοιπο 43% για την παραγωγή βρώσιμων ελιών.

Οι σημαντικότερες περιοχές καλλιέργειας είναι οι: Catamarca, La Rioja, San Juan, Mendoza και Cordoba στα δυτικά κεντρικά και βόρεια της χώρας. Στις περιοχές αυτές οι εδαφοκλιματικές συνθήκες δεν είναι ότι το καλύτερο για την ελαιοκαλλιέργεια και σε γενικές γραμμές χαρακτηρίζονται από:

- 1) Κλίμα ημερημικό με μεγάλες διακυμάνσεις της θερμοκρασίας τόσο μεταξύ των εποχών (από -10 °C έως πάνω από +50 °C), όσο και μεταξύ ημέρας και νύχτας.
- 2) Μειωμένες βροχοπτώσεις που κυμαίνονται από 250 έως 400 mm τον

χρόνο, κυρίως από τον Σεπτέμβριο μέχρι και το Μάρτιο και με την μορφή καταιγίδων αλλά και έντονων καλαζοπώσεων.

- 3) Επροθερμικά ρεύματα αέρα που ζημιώνουν τα δένδρα και προπάντων τους καρπούς.
- 4) Εδάφη φτωχά σε οργανική ουσία-πετρώδη και με μικρή υδατοκανόπτη, που τα καθιστά ευπαθή στις διαβρώσεις, αλλά υπάρχουν κατά τόπους και εδάφη με μειωμένη αποστράγγιση.
- 5) Περιορισμένους υδάτινους πόρους, τόσο επιφανειακούς από το λιώσιμο των χιονιών, όσο και υπόγειους που πολύ συχνά όμως είναι προβληματικοί λόγω της κακής ποιότητας των νερών ή του μεγάλου βάθους που βρίσκονται.

Αρχικά στην Αργεντινή καλλιεργείτο ποικιλία Arauco, (υπάρχουν π.χ. δένδρα στην περιοχή La Rioja ηλικίας 400 περίπου ετών) αλλά τις τελευταίες δεκαετίες εισήχθηκαν κυρίως από την Ισπανία και την Ιταλία πάρα πολλές ποικιλίες (ΠΙΝΑΚΑΣ 2).

Ο πολλαπλασιασμός παραδοσιακά γίνοταν με εμβολιασμό σε σπορόφυτα που προέρχοταν από τις ποικιλίες Manzanilla και Arbequina αλλά τα τελευταία χρόνια επικράτησε ο πολλαπλασιασμός με φυλλοφόρα μοσχεύματα.

Η κυβέρνηση της Αργεντινής σε μια προσπάθειά της να επεκτείνει της ελαιοκαλλιέργεια θέσπισε σημαντικά και ουσιαστικά οικονομικά κίνητρα με αποτέλεσμα την ραγδαία εξάπλωσή της και την κατακόρυφη ζήτηση πολλαπλασιαστικού υλικού για φύτευση. Ζήτηση που ήταν αδύνατον να καλυφθεί από την ντόπια παραγωγή των φυτωρίων και γι' αυτό έγιναν αθρόες εισαγωγές φυτών από το εξωτερικό. Οι αριθμοί των φυτών που εισήχθησαν είναι πραγματικά εντυπωσιακοί (ΠΙΝΑΚΑΣ 3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΦΥΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

ΕΤΟΣ	1994	1995	1996	1997
ΦΥΤΑ	328.397	1.226.157	1.570.150	12.194.256

Με αυτούς τους ρυθμούς αύξησης, δηλαδή με νέες φυτεύσεις της τάξης του 7,5 % του συνόλου της ελληνικής ελαιοκαλλιέργειας σε έναν και μόνο χρόνο (1997) η Αργεντινή μπορεί να γίνει σε λίγα χρόνια σημαντική ελαιοπαραγωγός και ανταγωνίστρια χώρα.

*Ο κ. Γεώργιος Κωστελένος είναι Φωτιωτούχος-Γεωπόνος ΑΠΘ

**ΠΗΓΗ ΦΩΤΟ: 1) Γιώργος Κωστελένος, 2) «OLIVE GROWER» (Φ. 1,2,3)

***Η Βιβλιογραφία είναι στη διάθεση των αναγνωστών

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.

ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

ΧΩΡΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΆΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ
PIQUAL	FRANTOIO	KALAMON	MISSION	
ARBEQUINA	LECCINO	ΑΜΦΙΣΣΗΣ	BARNEA	
FARGA	PENDOLINO	KORONEIKI	PICHOLINE	
MANZANILLA	CORATINA	-	-	
GORDAL	CAROLEA	-	-	
EMPELTRE	-	-	-	

Analytika

Επιστημονικά όργανα
υψηλής ποιότητας

Αριστομένους 32, 121 35
Περιστέρι, Αθήνα

Τηλ.: 2105785970-2
Φαξ: 2105785973
Email : contact@analytika.gr
http://www.analytika.gr

ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΟΞΥΤΗΤΑΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

ΑΠΛΑ - ΓΡΗΓΟΡΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΤΙΜΗ: 65 € !!!

Με πλήρεις οδηγίες χρήσης στα ελληνικά, για άμεση μέτρηση μέσα σε 2 λεπτά, στο ελαιοτριβείο, στην αποθήκη, στο τεπόζιτο, στη φιάλη και όπου αλλού χρειαστεί.

Επίσης για τους επαγγελματίες, μέτρηση των K σε πολύ προσιτή τιμή,
Ζυγοί ακριβείας, μικροσκόπια, στερεοσκόπια, πεχάμετρα κ.α.

Πληροφορίες : κων Κυριακούλεα Ανδρέα Τηλ.: 210 5785970